



امکانات صحنه

امین شه‌میری

نشرنی

یکی از جنبه‌های مطالعه‌ی تاریخ تئاتر، شناخت امکانات موجود در هر دوره و بررسی تکامل آنها در طول تاریخ است. آگاهی از سیر تحول امکانات صحنه، از عهد یونان باستان، تاکنون ما را با نیازهای واقعی نمایشنامه‌نویسان، کارگردانان و طراحان صحنه آشنا می‌کند. در راستای چنین شناختی است که به اثر سبک‌های مختلف و اهمیت کیفیت دیداری هنرهای نمایشی پی‌می‌بریم.

اثر حاضر که دربرگیرنده‌ی موضوعاتی چون صحنه و ساختمان تئاتر، ساختمان تئاتر در یونان باستان، ساختمان تئاتر در روم باستان، تئاتر در قرون وسطا، تئاتر در دوران الیزابت، صحنه‌ی کلاسیک، صحنه‌ی تئاتر در قرن‌های هجدهم و نوزدهم، صحنه در قرن بیستم، تئاتر و مسائل اکوستیکی آن، صحنه‌ی باز، نورپردازی در تئاتر و رنگ در تئاتر، تئاتر مدرن تلاش دارد به زبانی ساده به بررسی چگونگی سیر تحول امکانات صحنه از دوران یونان باستان تاکنون بپردازد و خواننده را با انواع ساختمان و صحنه، کاربرد نور و رنگ، اکوستیک تالارها، تئاتر مدرن و در نهایت به طور خلاصه با طراحان و کارگردان‌های نامی آشنا کند. مطالعه‌ی امکانات صحنه بی‌شک برای هنرجویان تئاتر و علاقه‌مندان به هنرهای نمایشی مفید خواهد بود.

امکانات صحنه‌ی تئاتر از سال‌های ۱۸۲۲ میلادی تاکنون پیشرفت بسیاری کرده است و بهره‌گیری از نورپردازی گازی و به کارگیری قطعات فلز در بنای تئاتر و صحنه‌ی آن، هم‌چنین بهره‌گیری از وسایل هیدرولیکی، الکترونیکی و کامپیوتری نقش مؤثری در این تحول داشته است.

شواهد تاریخی نشان می‌دهد که تئاتر در زندگی بشر اغلب به شکل یک نیاز نمود یافته است. از شکل و چگونگی صحنه‌های تئاتر در یونان باستان اطلاع دقیقی نداریم، ولی از چهار قرن پیش پژوهش‌هایی در این زمینه آغاز شد که تا امروز نیز ادامه دارند. علاوه بر تحقیقات رایج، نظریه‌هایی نیز در مورد پیدایش صحنه و شیوه‌ی تحول شکلی آن ابراز شده است.

نویسنده یکی از سودمندترین روش‌های پژوهش در تاریخ تئاتر در هر دوره را، بازسازی ساختمان‌های تئاتر آن زمان به روش طراحی یا مدل‌سازی می‌داند و می‌نویسد:

البته، بهره‌گیری چنین شیوه‌ای به دانش وسیع در زمینه عناصر اصلی تشکیل دهنده‌ی ساختمان این تئاترها نیازمند است. بدون داشتن تصویری مشخص از جایگاهی که در آن نمایش اجرا می‌شده است، درک ویژگی‌های آن تئاتر امکان‌پذیر نیست. از این رو بازسازی ساختمان تئاترهای باستانی به مورخان کمک می‌کند تا به چگونگی اجرای نمایش‌ها در این مکان‌ها دست یابند.

در طی زمان هنرهای نمایشی همواره تکنولوژی روز را به کار گرفته‌اند و دست‌اندرکاران این هنر کوشیده‌اند، از امکانات و ابزار موجود برای ارائه‌ی اثر خود به بهترین شکل و کیفیت به تماشاگر بهره ببرند. آنچه تماشاگر انتظار دارد و آنچه بازیگر را در ارائه‌ی بهتر نقش خود یاری می‌دهد، امکانات محل اجرای نمایش و بسیاری موارد دیگر است، که دوست داران هنرهای نمایشی را در راه کسب مهارت‌های لازم یاری می‌رسانند. مطالعه‌ی این کتاب راهنمای مناسبی برای دانشجویان رشته‌ی تئاتر می‌باشد.